

Dokument na schôdzu

B8-0448/2018

1.10.2018

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku

v súlade s článkom 123 ods. 2 rokovacieho poriadku

o situácii v Jemene
(2018/2853(RSP))

Ignazio Corrao, Rolandas Paksas, Fabio Massimo Castaldo
v mene Skupiny Európa slobody a priamej demokracie

**Uznesenie Európskeho parlamentu o situácii v Jemene
(2018/2853(RSP))**

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Jemene, najmä na uznesenia z 30. novembra 2017¹, 15. júna 2017² a 25. februára 2016³ o humanitárnej situácii v Jemene,
 - so zreteľom na správu vysokého komisára OSN pre ľudské práva zo 17. augusta 2018, v ktorej sú uvedené zistenia skupiny významných nezávislých medzinárodných a regionálnych expertov týkajúce sa dodržiavania ľudských práv v Jemene, vrátane ich porušovania a zneužívania od septembra 2014,
 - so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN 2402 (2018), ktorou sa rozširujú sankcie proti režimu v Jemene do 26. februára 2019,
 - so zreteľom na rezolúcie BR OSN o Jemene, najmä na rezolúcie č. 2342 (2017), č. 2266 (2016), č. 2216 (2015), č. 2201 (2015) a č. 2140 (2014),
 - so zreteľom na vyhlásenie predsedu Bezpečnostnej rady OSN z 15. marca 2018 o Jemene,
 - so zreteľom na brífing námestníka generálneho tajomníka pre humanitárne záležitosti a koordinátora núdzovej pomoci OSN Marka Lowcocka z 21. septembra 2018 v Bezpečnostnej rade OSN o humanitárnej situácii v Jemene,
 - so zreteľom na vyhlásenie námestníka generálneho tajomníka pre humanitárne záležitosti a koordinátora núdzovej pomoci OSN Marka Lowcocka z 24. augusta 2018 v Bezpečnostnej rade OSN o situácii v Jemene,
 - zo zreteľom na vyhlásenie hovorca Európskej služby pre vonkajšiu činnosť z 10. augusta 2018 o situácii v Jemene,
 - so zreteľom na spoločné vyhlásenie podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) Federicy Mogheriniovej a komisára pre humanitárnu pomoc a krízové riadenie Christosa Stylianidesa z 13. júna 2018 o najnovšom vývoji v okolí mesta Hudajdá v Jemene,
 - so zreteľom na závery zo zasadnutia Rady o Jemene z 25. júna 2018,
 - so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže situácia v Jemene dosahuje bod zlomu, pretože rokovania, ktoré sprostredkovala OSN, zatiaľ neprispeli k významnému pokroku smerom k politickému riešeniu, žiadna

¹ Prijaté texty, P8_TA(2017)0473.

² Ú. v. EÚ C 331, 18.9.2018, s. 146.

³ Ú. v. EÚ C 35, 31.1.2018, s. 142.

strana nedosiahla vojenské víťazstvo a je nepravdepodobné, že sa tak stane v budúcnosti, v krajine vznikajú nové ohniská konfrontácie a bojov, najmä v dôležitej oblasti Hudajdá a humanitárna situácia sa stále zhoršuje;

- B. keďže na svojom brífingu o humanitárnej situácii v Jemene v Bezpečnostnej rade OSN námestník generálneho tajomníka pre humanitárne záležitosti a koordinátor núdzovej pomoci varoval, že humanitárna pomoc nedokáže odstrániť hladomor a zabrániť zhoršovaniu situácie a že asi 75 % obyvateľstva, približne 22 miliónov ľudí, je odkázaných na určitý druh humanitárnej pomoci alebo ochrany; keďže k ôsmim miliónom osôb, ktoré už trpia vážnym nedostatkom potravín, sa môže čoskoro pridať ďalších 3,5 milióna, pretože konflikt a pretrvávajúce účinky blokády bránia tak potrebným dodávkam do krajiny; keďže 500 000 jemenským deťom hrozí smrť hladom a keďže podľa odhadov umrie v krajine každých 10 minút jedno dieťa;
- C. keďže zhoršujúca sa hospodárska situácia v krajine ešte viac prispieva k už teraz najväčšej humanitárnej kríze vo svete; keďže jemenská mena od roku 2015 stratila polovicu svojej hodnoty a nedávno začala prudko klesať, čo spôsobuje zvyšovanie cien základných tovarov v krajine; keďže tento negatívny trend ešte zhoršujú boje o mesto Hudajdá, hlavné dovozné centrum Jemenu; keďže oblasti pod kontrolou húthíov trpia v dôsledku obmedzení presadzovaných vládami Jemenu a Saudskej Arábie vážnym nedostatkom pohonných látok, čo má dosah na život občanov a zabezpečovanie základných služieb;
- D. keďže nedávna eskalácia v okolí mesta Hudajdá spôsobila nedostupnosť hlavnej cesty do mesta Saná, ešte viac skomplikovala tranzit humanitárnej dopravy a nedávne boje v tejto oblasti zasiahli zariadenia, ktoré poskytujú zdravotnú starostlivosť, vodu a sanitáciu, čo vyvoláva obavy z opätovného prepuknutia epidémie cholery, čo sa počas vojny stalo už dvakrát, a ktorou sa nakazilo viac ako milión Jemenčanov a od apríla 2017 si vyžiadala 2 300 obetí;
- E. keďže podľa OSN od začiatku júna utieklo z guvernórátu Hudajdá takmer 470 000 ľudí, 75 % obyvateľstva je odkázaných na humanitárnu pomoc a 17,8 milióna ľudí trpí nedostatkom potravín;
- F. keďže napriek začiatku školského roka dva milióny detí do školy nenastúpi a ďalším štyrom miliónom hrozí, že stratia prístup k vzdelávaniu, keďže približne 67 % učiteľov verejných škôl nedostalo takmer dva roky mzdu, 66 % škôl je v dôsledku konfliktu poškodených, 27 % je zavretých a 7 % využívajú ozbrojené skupiny alebo sa používajú ako prístrešky pre vysídlené osoby;
- G. keďže kombinácia týchto faktorov ohrozuje celú generáciu Jemenčanov, pretože deti čelia viacerým hrozbám, akými sú bomby, hlad, epidémie a nútené odvody; keďže ozbrojené sily a ozbrojené skupiny odviedli a využívajú vyše 2 635 chlapcov a takmer 50 % dievčat bolo donútených k vydaju pred dosiahnutím veku 15 rokov;
- H. keďže koalíčné letecké útoky naďalej spôsobujú straty na životoch civilistov a pustošia infraštruktúru; keďže počas náletov vedených Saudskou Arábiou 24. augusta zahynulo v Jemene najmenej 22 detí a štyri ženy a počas predchádzajúceho náletu 9. augusta bol zasiahnutý školský autobus, pri ktorom zahynuli desiatky osôb vrátane detí; keďže takéto prípady vyvolávajú vážne pochybnosti o tom, či sú letecké útoky cielené, ako aj

o vôli koalície obmedziť počet obetí; keďže vzbúrenci z radov húthíov pokračujú v odpaľovaní balistických rakiet na Rijád a na územie Saudskej Arábie;

- I. keďže vojnové právo zakazuje úmyselné a plošné útoky na civilné obyvateľstvo; keďže takéto útoky sa považujú za vojnové zločiny a osoby, ktoré ich páchajú, môžu byť za tieto trestné činy stíhané; keďže podľa Úradu OSN pre ľudské práva bolo od marca 2015 do 23. augusta 2018 v Jemene zabitých najmenej 6 660 a zranených 10 500 civilistov;
- J. keďže skupina významných nezávislých medzinárodných a regionálnych expertov vo svojej správe z 28. augusta 2018 o situácii v oblasti ľudských práv v Jemene zdôrazňuje, že koalície nálety si vyžiadali väčšinu priamych civilných obetí, pretože útoky zasiahli obytné a verejné priestory, a existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že takéto útoky boli vedené v rozpore so zásadami rozlišovania, primeranosti a predbežnej obozretnosti; keďže sú zároveň extrémne znepokojujúce správy o údajnom plošnom používaní zbraní s rozsiahlym účinkom pri bojoch v zastavaných oblastiach zo strany húthíovských vzbúrencov; keďže v správe sa uvádza, že strany konfliktu nepreukázali žiadnu snahu o zníženie počtu obetí a spáchali a naďalej páchajú trestné činy a zločiny v zmysle medzinárodného práva, ktoré môžu predstavovať vojnové zločiny;
- K. keďže v správe sa zároveň identifikuje množstvo ďalších porušení ľudských práv, ku ktorým v krajine dochádza a ktorých sa dopúšťajú všetky strany konfliktu, pričom ide o časté svojvoľné zadržiavanie, zneužívanie a mučenie v niektorých zariadeniach, sexuálne násilie, začleňovanie detí do ozbrojených zložiek a vážne obmedzenia práva na slobodu prejavu;
- L. keďže predseda skupiny významných expertov, ktorá vypracovala správu pre Radu pre ľudské práva, Kamel Jendoubi, sa stal obeťou ohováračskej kampane, ktorej cieľom je skupinu zastrašiť a spochybniť jej závery;
- M. keďže 28. septembra 2018 Rada pre ľudské práva obnovila mandát skupiny významných expertov v Jemene, a to napriek tlaku niekoľkých krajín a odmietavému postojú jemenskej vlády k predĺženiu činnosti expertnej misie, pričom ich v súvislosti s húthíovskými milíciami obvinila zo zaujatosti;
- N. keďže pokus o uskutočnenie rokovaní o Jemene v Ženeve začiatkom septembra 2018, prvých po troch rokoch, zlyhal, pretože delegácia húthíov sa na nich nezúčastnila, pričom zo znemožnenia vycestovať na mierové rokovania obvinila koalíciu pod vedením Saudskej Arábie;
- O. keďže voči ozbrojeným skupinám v Jemene, najmä húthíovským vzbúrencom, sa uplatňuje zbrojné embargo; keďže podľa 19. výročnej správy EÚ o vývoze zbraní členské štáty od eskalácie konfliktu naďalej povoľujú transfery zbraní do Saudskej Arábie v rozpore so spoločnou pozíciou Rady 2008/944/CFSP z 8. decembra 2008 o kontrole vývozu zbraní; keďže Európsky parlament vo svojich uzneseniach z 25. februára 2016 a 30. novembra 2017 o humanitárnej situácii v Jemene vyzval PK/VP, aby presadila zbrojné embargo EÚ voči Saudskej Arábii v súlade so spoločnou pozíciou 2008/944/SZBP;

1. odsudzuje pokračujúce násilie v Jemene a opätovne potvrdzuje vážne znepokojenie nad ničivými účinkami konfliktu na obyvateľstvo Jemenu a nad znepokojujúcim zhoršením humanitárnej situácie; opätovne uznáva, že táto kríza sa stala najväčšou humanitárnou krízou vo svete;
2. vyjadruje sústrasť rodinám obetí; odsudzuje skutočnosť, že tomuto konfliktu sa stále nevenuje primeraná pozornosť; vyzýva všetkých medzinárodných aktérov, aby naďalej pristupovali k situácii v Jemene ako ku prioritě medzinárodného programu a spolupracovali pri hľadaní realizovateľných riešení;
3. opakuje svoje stanovisko, že konflikt v Jemene nie je možné vyriešiť vojenskými prostriedkami a že jediným možným riešením sú rokovania oboch strán; opätovne zdôrazňuje svoju plnú podporu úsiliu generálneho tajomníka OSN a osobitného vyslanca pre Jemen o obnovu rokovaní; vyzýva všetky strany konfliktu, ako aj regionálne subjekty, aby sa konštruktívne zapojili do procesu v rámci OSN;
4. v tomto kontexte vyjadruje poľutovanie na neúspechom prvého kola rokovaní v Ženeve (6. – 9. septembra 2018) a vyzýva všetky strany, aby sa zdržali agresívnej výmeny názorov a nezmyselných obviňovaní, obnovili dôveru a v dobrej viere sa opätovne zapojili do mierového procesu pod patronátom OSN; dúfa, že Valné zhromaždenie OSN dokáže poskytnúť potrebné podnety na obnovenie rokovaní;
5. víta nedávnu návštevu osobitného vyslanca OSN Martina Griffhisa v meste Saná 16. septembra 2018, ktorej cieľom bolo obnoviť mierové rozhovory a podporiť opatrenia na budovanie dôvery, akými sú úplné opätovné otvorenie letiska v Saná pre civilné a obchodné lety a vyplácanie miezd štátnym zamestnancom zo strany jemenskej vlády vo všetkých regiónoch krajiny, a podporuje jeho snahu o oživenie mierových rokovaní vytváraním podmienok pre zmysluplné rozhovory medzi stranami;
6. znovu pripomína, že strany konfliktu sú zodpovedné za ochranu civilného obyvateľstva a civilnej infraštruktúry a že útoky proti nim predstavujú vojnové zločiny; vyzýva všetky zainteresované strany, aby umožnili okamžitý a úplný humanitárny prístup k oblastiam postihnutým konfliktom s cieľom pomôcť obyvateľom v núdzi; vyzýva Radu a Bezpečnostnú radu OSN, aby v rámci vykonávania rezolúcie BR OSN č. 2216 identifikovali osoby, ktoré bránia poskytovaniu humanitárnej pomoci v Jemene, a uvalili na ne cielené sankcie;
7. naliehavo vyzýva všetky strany, aby prijali potrebné opatrenia na odstránenie neprimeraných obmedzení bezpečných a rýchlych dodávok humanitárnych potrieb a iného tovaru nevyhnutného pre civilné obyvateľstvo do Jemenu, a pohybu osôb, aj prostredníctvom medzinárodného letiska v Saná, v súlade s medzinárodným humanitárnym právom;
8. dôrazne odsudzuje koalíčné nálety pod vedením Saudskej Arábie v Jemene, ktoré si vyžiadali väčšinu priamych civilných obetí a uskutočnili sa v rozpore so zásadami rozlišovania, primeranosti a predbežnej obozretnosti a ktorých bilancia poukazuje na nedostatok vôle znížiť počet obetí; naliehavo vyzýva koalíciu pod vedením Saudskej Arábie, aby okamžite zastavila nálety v Jemene a odstránila blokádu tejto krajiny; rovnako odsudzuje používanie zbraní s rozsiahlym účinkom húthiovskými vzbúrencami pri bojoch v zastavaných oblastiach, ako aj odpaľovanie balistických rakiet na Saudskú

Arábiu; je presvedčený, že tieto porušenia, ako sa to uvádza aj v správe skupiny významných expertov, možno jednoznačne považovať za vojnové zločiny;

9. vyzýva Saudskú Arábiu a ďalších partnerov v rámci koalície, aby urýchlene preskúmali všetky incidenty, ktoré súvisia s ich akciami v Jemene, aby prijali vhodné opatrenia na vyvodenie zodpovednosti a zverejnili výsledky; je presvedčený, že by sa mali začať nezávislé vyšetrovania zamerané na zistenie zodpovednosti, keďže koalíčný vyšetrovací orgán, ktorý bol touto úlohou poverený, spoločný vyšetrovací tím, nespĺňa medzinárodné kritériá transparentnosti, nestrannosti a nezávislosti;
10. odsudzuje neodôvodnené pokusy zdiskreditovať predsedu skupiny významných expertov a rozhodnutie jemenskej vlády zastaviť spoluprácu so skupinou; úprimne víta rozhodnutie RLP OSN rozšíriť mandát skupiny významných expertov, čo jej umožní ďalej zhromažďovať dôkazy o vojnových zločinoch a zločinoch proti ľudskosti, ktoré boli v Jemene spáchané; domnieva sa, že skupina významných expertov by sa mala pretransformovať na plnohodnotnú medzinárodnú vyšetrovaciu komisiu; v súvislosti so závažnými obvineniami na adresu Saudskej Arábie, ktoré sa týkajú jej úlohy v jemenskom konflikte, vyzýva na pozastavenie jej členstva v Rade OSN pre ľudské práva;
11. je mimoriadne znepokojený zostrením bojov v okolí mesta Hudajdá, ktoré je zásadne dôležitým centrom humanitárnych operácií a kam sa doručuje väčšina potravinových zásielok určených pre Jemen; naliehavo vyzýva strany konfliktu, aby dodržiavali svoje záväzky chrániť civilné obyvateľstvo a civilnú infraštruktúru a aby neblokovali prístav v Hudajdá a hlavné cesty využívané na dopravu humanitárnej pomoci, pričom zároveň trvá na tom, že žiadne humanitárne zariadenie by sa nemalo využívať na vojenské účely;
12. považuje za dôležité nájsť praktické riešenia, napríklad otvorenie leteckých mostov pre civilné obyvateľstvo, ako to navrhuje OSN, s cieľom nakoniec znovu otvoriť letisko v meste Saná; je presvedčený, že takéto opatrenia by sa nemali považovať za politicky motivované, ale aj za prostriedok na zmiernenie utrpenia civilného obyvateľstva;
13. vyjadruje uznanie všetkým pracovníkom, agentúram a organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré sa podieľajú na zmiernovaní následkov, a práci organizácií venujúcich sa obrane a podpore ľudských práv a vyjadruje vďaku za zhromažďovanie dôkazov o porušovaní práv stranami konfliktu za mimoriadne náročných podmienok;
14. vyzýva Radu, aby účinne presadzovala dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva, ako je stanovené v príslušných usmerneniach EÚ; predovšetkým opätovne zdôrazňuje, že všetky členské štáty EÚ musia prísne uplatňovať pravidlá stanovené v spoločnej pozícii 2008/944/SZBP; v tejto súvislosti pripomína svoje uznesenia o humanitárnej situácii v Jemene z 25. februára 2016 a 30. novembra 2017, v ktorom PK/VP vyzýva, aby spustila iniciatívu s cieľom uvaliť zbrojné embargo EÚ na Saudskú Arábiu vzhľadom na vážne obvinenia z porušovania medzinárodného humanitárneho práva, ktorých sa dopúšťa v Jemene, a na skutočnosť, že pokračujúce udeľovanie licencií na predaj zbraní do Saudskej Arábie by preto bolo v rozpore so spoločnou pozíciou 2008/944/SZBP;
15. vyzýva Komisiu, PK/VP a Radu, aby boli aktívni na medzinárodných a dvojstranných

fórach a podnikli všetky potrebné kroky na uľahčenie obnovenia rokovaní medzi stranami;

16. zdôrazňuje dôležitosť úlohy EÚ od začiatku súčasného konfliktu v marci 2015; pripomína, že EÚ vyčlenila 233,7 milióna EUR na humanitárnu pomoc prostredníctvom partnerských organizácií; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ďalej zintenzívňovali svoju humanitárnu pomoc pre obyvateľov Jemenu;
17. vyhradzuje si právo prehodnotiť vec až dotedy, kým sa nedosiahne riešenie v podobe dohody; odporúča, aby jeho Podvýbor pre ľudské práva monitoroval vývoj ľudských práv v Jemene a vypracoval správu o porušovaní ľudských a občianskych práv páchaných v krajine;
18. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, generálnemu tajomníkovi Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, generálnemu tajomníkovi Ligy arabských štátov a vláde Jemenu.